

A.SRUOGOS PAŠTO ŽENKLŲ VARŽYTINĖS / AUCTION OF A.SRUOGA'S STAMPS

*Antanas Jankauskas
(Kaunas)*

Lietuvos žiniasklaidoje 1935-1936 metais pasirodė eilė straipsnių, pasakojančių apie Adolfo Sruogos pašto ženklų aferą. Plačiai ši istorija buvo aptarinėjama ir filatelistų tarpe. Daugelis jų žinojo, kad Adolfas Sruoga, pats būdamas filatelistas, turi nemažą pašto ženklų kolekciją. 1935 m. spalio mėnesį Sruoga buvo nuteistas 15 metų sunkių darbų kalėjimo su turto konfiskavimu, įskaitant ir filatelinį rinkinį.

Kokia galėjo būti ta kolekcija, mums belieka tik spėlioti. Buvo minima, kad važiuodamas atostogauti didelę dėžę pilną pašto ženklų pasidėjo pas savo giminaitį Vytautą Jablonskį. Ženklų nominali vertė, esą, buvo apie pusė milijono litų, o filatelinė vertė - gal net visas milijonas.

Kaip buvo "likviduojama" kolekcija, žinių nedaug. Praėjus keletai metų, 1939 metų kovo mėnesį konfiskuoti A. Sruogos ženklai buvo pardavinėjami valstybės išdo nuostoliams padengti. Kovo 23 dieną pardavinėjamiems pašto ženklams buvo sudarytas katalogas, kurio kopiją savo rinkinyje turi kaunietis filatelistas Algis Preikša. Jis minėjo, kad šį katalogą buvo gavęs iš vieno žinomo prieškarinio filatelisto. Violetine spalva atspausdinta ant vieno rašomojo popieriaus kopija yra gana prasto stovio, teko gerokai paplušėti, kol buvo "dešifruota".

Po savaitės, kovo 28 d. "Lietuvos žiniose" pasirodė pranešimas, kad Sruogos ženklai (filatelijos albumai) dar tebepardavinėjami, nes visus ženklus iš karto būtų sunku parduoti, tai dabar pardavinėjami filatelistams dalimis. Paminėta, kad pirmą dieną per varžytines buvo parduota už 85 tūkstančius litų, o dar likę apie 15 tūkst. Litų.

Katalogo lape išvardintų lotų vertė - apie 30 tūkstančių, taigi galima daryti prielaidą, kad parduodamų ženklų sąrašas buvo žymiai ilgesnis.

Kataloge ranka padarytos atžymos. Sunku suprasti, ar jų autorius pasižymėjo ką ir už kiek pirktų, ar atžymėjo jau įvykusių varžytinių rezultatus.

Ženklų sąrašas gana įdomus. Pradžioje galima paminėti "baltukų" atsargas. O jų buvo nemažai. Vien Vilniaus pirmos laidos - 120 serijų (matomai - po 6 lapelius). Vilniaus antros laidos 30 sk. - net 1069. Prieš gerą dešimtmetį viename Norvegijos aukcione buvo pardavinėjama keliasdešimt Vilniaus II laidos 30 sk. lapelių. Gali būti, kad tas pluoštelis ir buvo iš minimų Sruogos "atsargų". Įdomus ir devintas lotas, kuriame buvo 5000 (!) "25 centų užspaudas ant 3 auksinų". Iš viso tokių ženklų buvo atspausdinta 10400. Reiškia, Sruogos dėžėse buvo priglausta beveik pusė šių ženklų tiražo. Panašiai ir ir su "25 ct ant 5 auksinų" - beveik trečdalis.

Žemiau parodyta katalogo pirmo lapo kopija ir atgamintas tekstas.

Lithuanian newspapers in 1935-1936 published a number of articles which tell of the Adolfas Sruoga stamp affair. This story has been widely discussed by philatelists. Many of them knew that Adolf Sruoga, himself a stamp collector, had a good stamp collection. In October 1935 Sruoga was sentenced to 15 years hard labour in prison with confiscation of property, including his philatelic collection.

We can only speculate as to what the collection included. It was mentioned that before a holiday he brought a large box full of postage stamps to his relative Vytautas Jablonskis. The face value of the stamps would have been about half a million litas, and their philatelic value - perhaps one million.

How Sruoga's collection was "liquidated" - there is practically no information. After several years, in March 1939 the Treasury auctioned confiscated stamps to cover the losses. Algis Preikša has a copy of the March 23 auction catalogue. He said the copy was received from a well-known pre-war philatelist. Printed in purple on a single sheet, the copy is in quite bad condition and it was hard to read it.

One week later, March 28 1939, the press reported that Sruoga's stamps (philatelic albums) were still on sale, because complete lots were difficult to sell, and so they were now sold to philatelists in parts. It should be mentioned that on the first day through competitive bidding sales amounted to 85,000 litas, while still remaining about 15,000.

The existing catalogue lists the value of the lots - about 30,000, and so it could be assumed that the catalogue was much longer.

The catalogue page has some handwritten notes. In some cases, it is difficult to understand whether the writer was indicating how much to bid, or what the lots sold for.

The list of stamps is quite interesting. Initially were listed "type set" stamps. And they were many. Vilnius first issue - 120 sets (apparently - 6 sheets). 30 sk from Vilnius second issue - even 1069 copies. A decade ago in a Norwegian auction was sold a lot with dozens of 30 sk. sheetlets. It may be that this lot was from Sruoga's "stock". Interesting is Lot 9, which contains 5000 (!) of the 25 cents overprint on 3 Auksinas. The total printing of these stamps was 10,400, and so almost half of these stamps were in Sruoga's boxes. Similarly with the "25 cents on the 5 Auksinas" - almost one third.

Below is shown the copy of the first page of the catalogue and the text reproduced.

Pašto ženklų, pašto ženklų, pašto ženklų, pašto ženklų, pašto ženklų
 Kęstutis Valiūnas 10 metų 10 metų 10 metų 10 metų 10 metų

Pašto Nr.	Pašto Nr.	Michailo Katalogo Nr.	Parašai	Pašto Nr.	Pašto Nr.	Pašto Nr.	Pašto Nr.
1	2	1-3 9	10 ek - 10 ek	10 ek - 10 ek	10 ek - 10 ek	10 ek - 10 ek	10 ek - 10 ek
2	3	3-5 7	10 ek - 50 ek	10 ek - 50 ek	10 ek - 50 ek	10 ek - 50 ek	10 ek - 50 ek
3	4	4-3	15 - 50 ek	15 - 50 ek	15 - 50 ek	15 - 50 ek	15 - 50 ek
		5-6	20 - 20 ek	20 - 20 ek	20 - 20 ek	20 - 20 ek	20 - 20 ek
		6	30 ek	30 ek	30 ek	30 ek	30 ek
		7	40 ek	40 ek	40 ek	40 ek	40 ek
		8	50 ek	50 ek	50 ek	50 ek	50 ek
		9	60 ek	60 ek	60 ek	60 ek	60 ek
		10	70 ek	70 ek	70 ek	70 ek	70 ek
		11	80 ek	80 ek	80 ek	80 ek	80 ek
		12	90 ek	90 ek	90 ek	90 ek	90 ek
		13	100 ek	100 ek	100 ek	100 ek	100 ek
		14	110 ek	110 ek	110 ek	110 ek	110 ek
		15	120 ek	120 ek	120 ek	120 ek	120 ek
		16	130 ek	130 ek	130 ek	130 ek	130 ek
		17	140 ek	140 ek	140 ek	140 ek	140 ek
		18	150 ek	150 ek	150 ek	150 ek	150 ek
		19	160 ek	160 ek	160 ek	160 ek	160 ek
		20	170 ek	170 ek	170 ek	170 ek	170 ek
		21	180 ek	180 ek	180 ek	180 ek	180 ek
		22	190 ek	190 ek	190 ek	190 ek	190 ek
		23	200 ek	200 ek	200 ek	200 ek	200 ek

Pašto ženklų, parduodamų neišsimokančio skolininko A. Sruogos

Konkurso Valdybos iš varžytinių 1939 m. kovo mėn. 23 d. ,

K a t a l o g a s

Eil. Nr.	Pakėto Nr.	Michelio Katalogo Nr.	Pavadinimas	Kiekis	Įkai- nota	Parduod. kaina	Pastaba
1	2	1 - 2 0	10 sk. ir 15 sk	120 kompl.	1930	<u>1200</u>	
			15 sk.	20 št.		/kompl.12 lt.	
2	3	3 - 8 0	10 sk.-50 sk.	20 komp.	560	<u>350</u>	
						/kompl.20 lt.	
3	4	4 - 8	15 - 50 sk.	154 kopl.	2750	<u>1650</u>	
						/kompl.12 lt.	
		5 - 8	20 - 50 sk.	611 "	4800	<u>2880</u>	
						/kompl.5 lt.	
		6	30 sk.	1069 št.	1800	<u>1100</u>	
						/št. 1,25 lt.	
		7	40 sk.	398 št.	660	<u>396</u>	
						/št. 1,25 lt.	
		8	50 sk.	256 št.	450	<u>270</u>	
						/št. 1,25 lt.	
					<u>10.460</u>	<u>6.300</u>	
4	13	76	10 sk.	494 št.			
		80	40 sk.	1333 št.			
		84	1 a.	655 št.			
		85	3 a.	690 št.			
		86	5 a.	570 št.			
		77/79	15 - 30 sk.	120 porų			
				Viso partija	525	325	
5	15	87	10 sk.	6200	405	300	/2,55/
6	21	106	1 a.	1760	704	425	/št. 30 ct.
7	29	174	20c/1 A	1895	1895	1140	/št. 65 ct.
8	30	175	20c/2 A	740	1480	900	/" 1,30 lt.
9	31	176	25c/3 A	5000	15000	9000	/" 2 lt./
10	32	177	25c/5 A	4160	2080	1250	/" 30 ct./
11	33	178	25c/10 A	3440	1088	650	/" 15 ct./
12	34	183	50c/25 A	4275	1710	1050	/" 25 ct./
13	35	182	50c/5 A	3320	1328	800	/" 25 ct./
14	36	185	1c/100 A	4270	1494	1000	/" 25 ct./